

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۵/۱۱/۰۵

محمد مُحَق

پیشینه خانوادگی-فکری ممدانی

حالا که سخن از پیروزی زهران ممدانی است، خوب است اندکی در باره پیشینه خانوادگی اش نیز بدانیم که بر رویکرد فکری او تاثیرگذار بوده است و با وضعیت جامعه ما نیز بی ربط نیست. او فرزند محمود ممدانی، جامعه‌شناس و اندیشمند سیاسی اوگاندایی و از چهره های برجسته نظریه پسااستعماری و سیاست آفریقا است.

پدرش استاد دانشگاه کلمبیاست و دکترای خود را از پوهنتون هاروارد گرفته است. در یکی از کتاب‌هایش که به زبان عربی ترجمه شده و با عنوان لا مستوطن لا موطن چاپ شده است، استدلال می‌کند که استعمار و دولت ملی مدرن، تقسیم‌بندی‌های سخت و مطلق میان «مهاجر» و «شهروند» به وجود آوردند. این تقسیم‌ها باعث شکل‌گیری اقلیت‌های دائمی شد و به منازعات و خشونت سیاسی پیوسته انجامید.

او پیشنهاد می‌کند که مفهوم «شهروندی» باید از پیوند با نژاد و قومیت جدا شود و بر حقوق و مسئولیت‌های مشترک استوار گردد؛ رویکردی که می‌تواند شکاف‌های هویتی را از میان بردارد و به پایان استعمار سیاسی و سلطه ساختاری آن کمک کند.

ممدانی توضیح می‌دهد که چگونه قدرت‌های استعماری در کشورهای چون اوگاندا و آفریقای جنوبی، مرزبندی‌های سیاسی و اداری شدیدی تحمیل کردند. این تقسیم‌ها برای ایجاد هویت‌های متضاد طراحی شدند: برخی را «بومیان» حاشیه‌نشین ساختند و برخی دیگر را «مهاجران» مسلط، تا به این ترتیب ساختارهایی از اقلیت‌های دائمی و جامعه‌ای دوطرفه پدید آید.

او نشان می‌دهد که تکیه بر هویت قومی یا نژادی در بنیان دولت‌های مدرن، چگونه به تشدید خشونت و نسل‌کشی انجامیده است؛ همانند رخداد‌های رواندا (۱۹۹۴) یا نظام آپارتاید در آفریقای جنوبی.

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خیر و لولئ

کتاب به سوی الگویی از «شهروندی فراگیر» دعوت می‌کند که بر حقوق و تعهدات مشترک استوار است، نه بر وابستگی‌های قومی. از دید او، تنها بازنگری ریشه‌ای در مفهوم دولت و شهروندی است که می‌تواند از بازتولید اقلیت‌های دائمی جلوگیری کند.

این ایده‌ها برای جامعه شکننده‌ای مانند افغانستان نیز بسیار مهم و سودمند است.

عنوان کتاب: نه مهاجر و نه شهروند: ساخت و گسست اقلیت‌های

دائمی

نویسنده: جامعه‌شناس و متفکر اوگاندایی محمود ممدانی

مترجم: عبیده عامر

آرشیف: نویسنده در پورتال افغان جرمن آنلاین